

УДК 636.592:338.43(477.7)

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.142.1.28>

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСА ІНДИКІВ В УМОВАХ ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТИПОВИХ ДЛЯ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Карпенко О.В. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технологій виробництва та переробки сільськогосподарської
продукції імені академіка В.Г. Пелиха,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Тимошенко Е.О. – студент IV курсу біолого-технологічного факультету,

Херсонський державний аграрно-економічний університет

У статті наведено результати досліджень щодо вивчення можливості організації виробництва м'яса індиків в умовах приватних підприємств південного регіону України.

Промислове розведення молодих індиків – бройлерів з властивими даному м'ясу якісними параметрами вимагає відповідного технічного і санітарного багажу на фермах, хорошої якості добових індиченят, планомірних постачань оптимальної якості комбікормів і постійної ветеринарно-зоотехнічної турботи.

Таким чином, впровадження високоефективних технологій виробництва м'яса різних видів птахів є необхідним етапом сталого розвитку фермерських (приватних) господарств південного регіону України.

За результатами досліджень отримані нові дані для оптимізації технологічних процесів виробництва м'яса індиків. Рівень рентабельності був у межах планованих показників. На основі отриманих результатів дослідження оптимізовано технологічні операції виробництва м'яса індиків. Організація технології вирощування індиченят на м'яса у приватних підприємствах південного регіону України в повосенних умовах є доцільною та рентабельною.

Доведено, що в умовах птахівничого підприємства при наявності виробничих площ та обладнання для підлогового вирощування індиченят на м'ясо можна отримати високі економічні та виробничі показники. Розрахунки показали, що у господарстві буде вироблено 131,810 тон індичого м'яса. Доцільно використовувати новий сучасний індичий крос «Хідон», який вже використовується в провідних птахівничих господарствах країни, так як, має високу швидкість росту, характеризуються вищою витривалістю і пристосованістю до умов середовища, а також високою м'ясною продуктивністю при витратах кормів на 1 кг приросту – 2,8...3,0. Введення роздільностатевого вирощування з 8 тижневого віку, а також різний вік забою самок і самців веде до зменшення загальної потреби в кормах.

Розрахунок економічної ефективності показав, що застосування вказаних додаткових прийомів і засобів для удосконалення розробленої технології виробництва м'яса індиків є економічно доцільним. Так, рівень рентабельності виробництва продукції птахівництва у господарстві за перший рік вирощування складатиме $\approx 21\%$. Чистого прибутку за перший рік роботи ферми отримано 1405 тис. грн.

Ключові слова: технологія, індиченя, крос, добовий молодняк, середньодобовий приріст, валовий приріст, раціон годівлі.

Karpenko O.V., Tymoshenko E.O. Assessment of the possibility of turkey meat production in the conditions of private enterprises typical for the southern region of Ukraine

The article presents the results of research on the study of the possibility of organizing the production of turkey meat in the conditions of private enterprises of the southern region of Ukraine.

Industrial breeding of young turkeys – broilers with the quality parameters inherent in this meat requires appropriate technical and sanitary equipment on farms, good quality of daily turkey chicks, systematic supplies of optimal quality compound feed and constant veterinary and zootechnical care.

Thus, the introduction of highly efficient technologies for the production of meat of various species of birds is a necessary stage of sustainable development of farms (private) farms in the southern region of Ukraine.

The results of the research have provided new data for optimizing the technological processes of turkey meat production. The profitability level was within the planned indicators. Based on the obtained research results, technological operations for the production of turkey meat were optimized. The organization of the technology of growing turkeys for meat in private enterprises of the southern region of Ukraine in post-war conditions is expedient and profitable.

It is proved that in the conditions of a poultry enterprise, if there is production space and equipment for floor-grown turkeys for meat, high economic and production indicators can be obtained. Calculations showed that the farm will produce 131,810 tons of turkey meat. It is advisable to use the new modern turkey cross «Khidon», which is already used in leading poultry farms in the country, as it has a high growth rate, is characterized by higher endurance and adaptability to environmental conditions, as well as high meat productivity with feed consumption per 1 kg of gain – 2.8...3.0. The introduction of separate-sex rearing from 8 weeks of age, as well as different slaughter ages for females and males, leads to a decrease in the total need for feed.

The calculation of economic efficiency showed that the use of these additional methods and means to improve the developed technology for the production of turkey meat is economically feasible. Thus, the level of profitability of poultry production in the farm for the first year of cultivation will be $\approx 21\%$. The net profit for the first year of the farm's operation was 1405 thousand UAH.

Key words: technology, turkey, cross, daily young, average daily gain, gross gain, feeding ration.

Постановка проблеми. Головною метою птахівництва України на сучасному етапі являється виробництво повноцінних продуктів харчування з використанням високих безвідходних технологій.

Виробництво м'яса птиці щорічно зростає на 4-5%. Аналіз світових тенденцій в птахівництві свідчить про стійку закономірність замінення виробництва та споживання індичатини.

Так за останні 30 років виробництво індичатини зросло з 1,5 до 5,5 млн. тонн. Нині найбільше виробляється м'яса індиків у США – 3260 тис.т., Франції – 501 тис.т., Італії – 274 тис.т., Бразилії – 215 тис.т., Англії – 206 тис.т., Канаді – 163 тис.т., Угорщині – 108 тис.т., Ізраїлі – 105 тис.т.

В країнах ЄС частка м'яса індиків становить від 8 до 20% в загальному виробництві м'яса птиці. У США, Канаді та Ізраїлі одна людина за рік споживає до 45-77 кг пташиного м'яса, з якого більше 20% – індичатина [1].

В індичій тушці всі їстівні частини відмічаються високими харчовими якостями, попитом населення і на міжнародному ринку відносяться до продуктів екстракласу. М'ясо індиків має високі дієтичні та смакові якості, містить велику кількість протеїну (до 28%) а незначну кількість жиру (від 2 до 5%) [2, с. 3-4].

М'ясо індиків належить до так званого білого м'яса, яка має цінні харчові якості. Воно має особливий смак, який характерний для м'яса дичини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Промислове розведення молодих індиків – бройлерів з властивими даному м'ясу якісними параметрами вимагає відповідного технічного і санітарного багажу на фермах, хорошої якості добових індиченят, планомірних постачань оптимальної якості комбікормів і постійної ветеринарно-зоотехнічної турботи. Дуже важливо забезпечити належними умовами перевезення добових індиченят з інкубатора і індиків після закінчення відгодівлі [3, с. 9-12].

Для відгодівлі молодих індиків – бройлерів використовуються індики кро-сів середнього типу і важких порід, які охоче купуються переробними підприємствами. Тушки реалізуються розібраними на кулінарні частини або у вигляді

різних продуктів харчування (фабрикатів та напівфабрикатів). Звичайно на ці цілі використовується птицю у віці 20-24 тижня [4].

На цілі тушки краще всього використовувати індиків легких порід (12-15 тижневі) або середньоважкі – які вирощуються тільки до 14-16 тижня життя. Птицю, яка призначена до продажу, піддається огляду, під час якого вимірюється маса тіла, стан оперення, кондиція, пошкодження тіла і стан здоров'я.

Протягом останніх років відмічене швидке зростання виробництва індичатини не тільки за кордоном, але і у нас в країні. Даний процес є у відповідь реакцією на попит, що збільшується, на м'ясо індички у населення. Вирішальними в цьому питанні виявилися корисні якості м'яса, розвиток галузі кулінарної переробки, забійний вихід, а також достатньо рентабельна економіка вирощування молодих індиків-бройлерів.

Подальший розвиток цього напрямку вимагатиме від виробника знаходження можливостей зниження собівартості індичого м'яса і його переробки, а також збільшення асортименту на ринку. Для цього необхідний розвиток батьківських ферм, які братимуть максимальну участь в постачаннях індиченят – бройлерів на товарні ферми. Необхідна велика інтеграція виробників кормів, індичих ферм і пунктів з забою птиці, якщо переживати про споживчу кишеню і прагнути до того, щоб фінальний продукт з індичого м'яса був конкурентноспроможним. Виробництво, так і затребуваність індичого м'яса зростає і вважається більш вигіднішою у порівнянні з курчатами-бройлерами [5, с. 72-74].

Таким чином, впровадження високоефективних технологій виробництва м'яса різних видів птахів є необхідним етапом сталого розвитку фермерських господарств південного регіону України.

Постановка завдання. *Метою роботи* є оцінка можливості організації виробництва м'яса індиків в умовах фермерського господарства південного регіону України.

Для виконання поставленої мети передбачалося виконати наступні **завдання**:

- дослідити можливість розробки технології вирощування індиченят на м'ясо в умовах фермерського господарства з використанням обладнання для підлогового утримання ІМС – 4,5;
- оцінити можливість використання сучасного важкого кросу «Хідон» [6, с. 183];
- оцінити розроблені раціони годівлі птиці з урахуванням власної зернової групи;
- проаналізувати можливості маркетингової політики на ринку продажу індиченят в живій та забійній масі по регіонам та області;
- провести розрахунок економічної ефективності ведення господарства.

На основі мети роботи та поставлених завдань *об'єктом дослідження* є технологія виробництва м'яса індиків в умовах приватних підприємств півдня України.

Для досліджень скористалися необхідними вихідними даними (табл. 1).

В Україні єдиним виробником обладнання для вирощування та утримання індиків на підлозі є ВАТ «Завод «Ніжинсільмаш», який випускає комплекти обладнання ІМС-4,5 – для вирощування індиченят на м'ясо, ІРС-2,3 – для вирощування ремонтного молодняку індиків, ІВС-1,8 – для утримання батьківського стада індиків. Для роботи вибране вітчизняне обладнання ІМС-4,5 [7] (рис. 2).

Для розрахунку поголів'я в пташнику скористалися нормативними показниками даного кросу. Але треба враховувати, що з 2 місяців вирощування відбувається роздільно за статтю, з статевим співвідношенням – 50 : 50. Отримані дані наведені в таблиці 2.

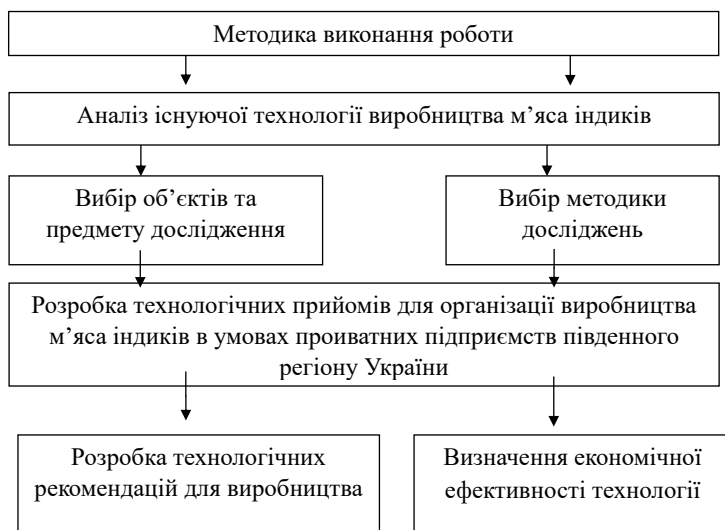

Рис. 1. Схема виконання роботи

Таблиця 1

Вихідні дані для розрахунків

Приміщення	18 x 96
Спосіб утримання	На глибокій підстилці, роздільностатеве по секціям
Вирощування самиць, тиж.	16
Вирощування самців, тиж.	22
Технологічний цикл (самиці), днів	$16 + 4 = 20$
Технологічний цикл (самці), днів	$22 + 4 = 26$
За рік, циклів	2
Основна продукція	М'ясо індиків в живій масі (забійній масі)
Побічна продукція	Послід

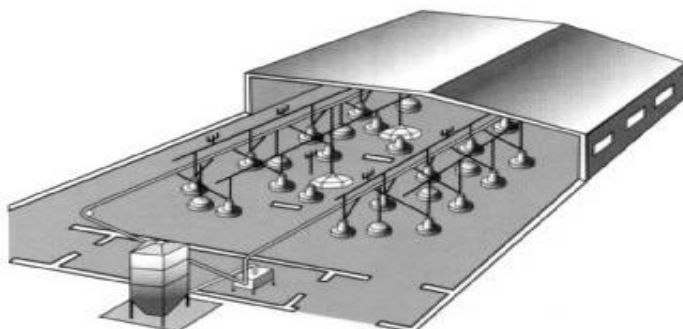

Рис. 2. Схема комплектації обладнання ІМС – 4,5 пташника

Таблиця 2

Розрахунок поголів'я для пташника розміром 18 х 96 м

Показники	Самки	Самці
Площа приміщення, м ²	1555	
Щільність посадки	1,5	1,5
Початкове поголів'я для першого циклу, гол	2333	2333
Кількість секцій	9	9
Збереженість, %	93	92
Поголів'я в кінці вирощування, гол.	2170	2146
Середнє поголів'я за цикл, гол.	2251	2329
Поголів'я в кінці вирощування за рік, гол.	4340	4292

Так як сумісне вирощування самців та самок відбувається тільки 8 тижнів, то існують різні строки забою самки – 16 тижнів, а самці у 22 тижні. Тому показники виробленої продукції мають такий вигляд (табл. 3).

Таблиця 3

Показники виробництва продукції індиківництва

Показники	Самки	Самці
Поголів'я в кінці вирощування за рік, гол.	4340	4292
Жива маса в кінці вирощування 1 гол., кг	9,9	20,7
Кількість м'яса в живій масі за рік, кг	42 966,0	88 844,4
Загальна кількість м'яса в живій масі, кг	131 810,4	

Як видно з таблиці всього в одному приміщенні за рік можемо виростити 8 732 голів індиків. Загальна кількість м'яса в живій масі становить – 131 810,4 кг.

За інтенсивного вирощування на м'ясо індиченят годують сухими повнораціонними комбікормами, збалансованими за всіма поживними речовинами: у вигляді крупки – перші 4 тижні, і гранул – в подальшому. Комбікорми мають відповідати вимогам ДСТУ 4120-2002 [8]. Норми вмісту обмінної енергії та поживних речовин в комбікормах для індиченят при відгодівлі на м'ясо приймають такими ж самими, як і в комбікормах для вирощування ремонтного молодняку індиків. Проте, на відміну від ремонтного молодняку, молодняк, що вирощується на м'ясо, у кормі не обмежується. Комбікорм постійно повинен знаходитися у годівницях.

Норми поживності комбікормів для гібридних індиченят кросів фірми «British United Turkeys Ltd» (B.U.T-8, Big-6 та інших) за рекомендаціями фірми повністю відповідають нормам для кросу «Хідон».

Згідно розрахунків показники виробництва м'яса індиків та його реалізація наведено в таблиці 4.

При забійному виході – 82%, отримано м'яса 108 тон. Зниження ціни на 20–25% за 1 кг веде до збільшення попиту та доступності індичатини для середнього споживача. Виручка від реалізації м'яса складає – 8,6 млн. грн., виручка від реалізації посліду дуже не значна. Ми не стали її враховувати.

Економічні показники господарювання наведені в таблиці 5.

Таблиця 4

Показники виробництва та реалізації продукції індиківництва

Показники	Самки	Самці
Кількість м'яса індиків в живій масі за цикл, кг	21 478,0	44 426, 0
Кількість м'яса індиків в живій масі за рік, кг	42 966,0	88 844,4
Всього вироблено м'яса, кг	131 810,4	
Вихід в забійній масі, кг	108 084,5	
Реалізаційна ціна 1 кг м'яса індиків в забійній масі, грн.	65	
Виручка від реалізації мяса індиків за рік, грн	8 646 760	

Таблиця 5

Показники прибутковості та рентабельності підприємства

Річний обсяг обороту підприємства, тис. грн.	8 646,76
Поточні витрати, тис. грн.	6 638,81
Прибуток, тис. грн	2 007,95
Податкові відрахування, тис. грн.	602,38
Чистий прибуток, тис. грн.	1 405,57
Рівень рентабельності, %	21,17
Економічна ефективність господарювання за 5 років, тис. грн.	7 027,85
Термін окупності, років	4,7

Висновки і пропозиції. Підводячи підсумок, можна зазначити, що:

1. На сьогоднішній день виробництвом м'яса індиків займаються дуже мало. Тому існує перспектива розвитку даної галузі птахівництва в нашому регіоні.
2. На основі розрахунків розробленої технології, а саме (встановлення нового обладнання для вирощування індиченят – бройлерів, роздільне вирощування за статтю у 8 тижневому віці, використання нового кросу і застосування 5 фаз годівлі) отримано рівень рентабельності підприємства для південного регіону України на межі –21%. Чистого прибутку за перший рік роботи ферми отримано 1405 тис. грн. Окупність проекту становить – майже п'ять років.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ринок індичатини в Україні та світі. URL: <https://agrotimes.ua/article/rynok-indychatyny-v-ukrayini/>.
2. Методичні рекомендації. Удосконалені технології вирощування, утримання і годівлі індиків. 2009. Київ. С. 3–4.
3. Гадючко О.Т., Катеринич О.О., Коваленко В.П. Сучасний генофонд вітчизняного і зарубіжного походження та перспективи його використання в Україні. *Птахівництво. Міжвідомчий тематичний науковий збірник*. 2008. Харків. С. 9–12.
4. Дослідження та розробки – розведення для інновацій. URL: www.aviagen.com.
5. Виробництво м'яса індиків в присадибних та фермерських господарствах. О.В. Терещенко, Д.М. Микитюк, В.О. Мельник, І.І. Івко, Е.Е. Дуюнов, Ю.О. Рябоконь. Під редакцією А.В. Терещенко. Борки, 2008. с. 72–74.
6. В.І. Похил, Р.А. Санжара, О.О. Катеринич та інші. Породи та кроси сільськогосподарської птиці. Нав. посібник. Дніпровський державний аграрно-економічний університет. Дніпро, 2021. С. 183.
7. ПАТ «Ніжинсільмаш». URL: <http://www.selmash.com.ua/odnvb.html>.
8. ДСТУ 4120-2002 «Комбікорми повнораціонні для сільськогосподарської птиці». URL: <https://csm.kiev.ua/nd/nd.php?b=1&z=%D0%BA&l=25060>.